

Nr 2.

Ankom till riksdagens kansli den 5 februari 1923 kl. 12 m.

Riksdagens kanslideputerades memorial nr 2 i anledning av ett av särskilda kommitterade utarbetat förslag till avlöningsbestämmelser för riksdagens personal.

Till kamrarnas herrar talmän.

På hemställan av bankoutsrottet i dess memorial nr 39 beslöt 1922 års riksdag bland annat, att genom fullmäktiges i riksgäldskontoret försorg skulle åvägabringas utredning rörande definitivt ordnande av frågan om ersättning till de hos kamrarna, de ständiga och tillfälliga utskotten samt i riksdagens kansli anställda tjänstemän och vaktbetjante för mistade löneinkomster av statstjänst, i samband varmed jämväl borde beaktas spørsmålet rörande revision av 1919 års avlöningsbestämmelser för samma personal.

Sedan fullmäktige i riksgäldskontoret med anledning härav uppdragit åt en av sju personer bestående kommitté att verkställa omförmälda utredning samt kommittén till fullmäktige inkommit med förslag i ämnet, hava fullmäktige med skrivelse den 16 januari 1923 jämte eget yttrande till riksdagen överlämnat det sålunda upprättade förslaget.

Efter föredragning av fullmäktiges omförmälda skrivelse, hava riksdagens kamrar den 19 innevarande januari beslutit att hänvisa detta ärende till kamrarnas herrar talmän för att, efter behandling vid talmanssammanträde jämlikt § 3 mom. 2 av de för riksdagen antagna reglementariska föreskrifter, av herrar talmän överlämnas till bankoutsrottet.

Kanslideputerade hava sedermera enligt remissresolution den 20 januari 1923 av Eder anmodats att inkomma med yttrande i ärendet.

I anledning härav få kanslideputerade till en början förmäla, att deputerade ansett lämpligt att från sin granskning av kommittéförslaget

Bihang till riksdagens protokoll 1923. 15 saml. 2 avd. 2 häft. (Nr 2.) 1

för närvarande utbryta den i sista stycket av kommitténs yttrande i ämnet berörda frågan om sättet för tillsättning av den person, som skall upprätta riksdagsregistren, och kontrollanten å samma arbete samt i samband därmed stående spörsmål, i vilket avseende kanslideputerade komma att framdeles avgiva yttrande.

Vid sin granskning av kommittéförslaget i övrigt hava kanslideputerade icke funnit något annat att erinra mot detsamma än att sekreterarens i riksdagens kansli av kommittén föreslagna månadsavlöning 400 kronor synes på grund av beskaffenheten hos de med denna tjänst förenade göromålen böra från tillsättningsdagen räknat utgå för hela den tid, riksdag varar.

Från kanslideputerades yttrande i sistnämnda hänseende var ordföranden borgmästaren von Geijer skiljaktig och biträdde kommitténs förslag härutinnan.

Remisshandlingarna återgå.

Stockholm den 31 januari 1923.

K. VON GEIJER.

TH. AF EKENSTAM.

AXEL RUNE.

Till Riksdagen.

Med bifall till bankoutsrottets hemställan i memorial nr 39 beslöt 1922 års riksdag, bland annat, att genom fullmäktiges i riksgäldskontoret försorg skulle åvägabringas utredning rörande definitivt ordnande av frågan om ersättning till vissa bland riksdagens tjänstemän och vaktmästare för mistade löneinkomster av statstjänst, i samband varmed jämväl borde beaktas spörsmålet rörande revision av 1919 års avlöningsbestämmelser rörande hos kamrarna, de ständiga och tillfälliga utskotten samt i riksdagens kansli anställda tjänstemän och vaktbetjänte.

För verkställande av ovan omförmälda utredning beslöto fullmäktige den 21 september 1922 att tillsätta en av sju personer bestående kommitté. Till ledamöter i densamma kallades redaktören C. G. Ekman, bankofullmäktigen E. Kristensson, borgmästaren K. E. von Geijer, förste deputeraden i riksgäldskontoret greve J. G. Lagerbjelke, riksgäldsfullmäktigen V. Larsson, statskommissarien A. G. Thorstenson och andra kammarens sekreterare P. A. Cronvall.

Sedan nämnda kommitté numera i en till fullmäktige ställd, den 27 november 1922 dagtecknad skrivelse i förberörda frågor avgivit yttrande, få fullmäktige härmed överlämna detsamma till riksdagen och tillika meddela, att fullmäktige för sin del ej hava något att erinra mot kommitténs förslag.

Stockholm den 16 januari 1923.

EMIL KINANDER.

G. LAGERBJELKE.

G. KOBB.

KARL HILDEBRAND.

S. H. KVARNZELIUS.

V. LARSSON.

John Hägglund.

Till herrar fullmäktige i riksgäldskontoret.

Det kommittén givna uppdraget innefattar två, visserligen fristående men likväl med varandra sammanhörande spörsmål, nämligen dels ett defintivt ordnande av frågan om ersättning åt i riksdagen och dess utskott anställda statstjänstemän för mistade löneförmåner, dels ock en revision av 1919 års avlöningsbestämmelser för den hos riksdagen anställda personalen.

Kommittén vill först beröra den första frågan, vilken är den, som här träder i förgrunden och jämväl torde vara att betrakta som den betydelsefullaste. Medan före 1922 års ingång statstjänstemän, vilka förordnades att bestrida befattningar inom kamrarnas eller utskottens kanslier, i regel åtnjöto, där de icke fingo utan vidare med sina statstjänster förena ifrågavarande befattningar, hel

eller partiell tjänstledighet och därunder i regel hade att avstå å respektive ordinarie tjänster för tiden för ledigheten löpande tjänstgöringspenningar, gäller från och med år 1922, att i fall av tjänstledighet av angiven orsak för befattningshavare vid statsdepartement och centralt ämbetsverk hela lönen avstås. Då det syntes billigt, att ersättning i någon form bereddes statstjänstemännen för vad de på grund av sin riksdagstjänstgöring nödgats avstå av sina ordinarie löner, löstes vid 1922 års riksdag denna fråga provisoriskt på så sätt, att samtliga de tjänstemän, som vore innehavare av statstjänster, erhöle ersättning med två tredjedelar av vad de visat sig faktiskt hava på grund av tjänstgöring hos riksdagen avstått av den till statstjänsten hörande lönen, samt att särskild ersättning för mistade löneinkomster tillkom de vaktbetjante, som innehade statstjänst, i den mån de styrkte, att de nödgats i och för riksdagstjänstgöring avstå större del av sina fastställda löneförmåner i statstjänst än under motsvarande del av riksdagstjänstgöring år 1921 varit förhållandet. Skillnaden mellan tjänstemännen och vaktbetjante i berörda hänseende var betingad därav, att arvoden till de senare hade fastställts med avseende därå, att de av sin statsavlöning plägat avstå väsentligt större del — i regel allt utom ålderslägg — än vad fallet var beträffande tjänstemännen, vilka tillföre i regel förpliktats avstå allenast tjänstgöringspenningarna.

Då det gäller att bedöma denna ersättningsfråga, kunna, såvitt kommittén ser saken, tre olika lösningar diskuteras.

En anordning, som vid första påseendet kan synas möjlig, är den, att den statsanställda personalen, som tjänstgör hos riksdagen, icke skulle beredas någon särskild ersättning för de löneförmåner, vederbörande nödgats avstå i sin statstjänst. Den ekonomiska förlust, vederbörande härigenom komme att vidkännas, skulle antingen kunna kompenseras genom höjda arvodesbelopp eller ock lämnas utan varje slag av compensation. Den förra anordningen — en kompenserande med höjda arvodesbelopp för de statsanställda — skulle emellertid föranleda, utom en väsentlig omredigering av arvodesstaten, ett till synes omotiverat särskiljande mellan sådana befattningshavare, vilka äro innehavare av statstjänster, och sådana, vilka ej äro statstjänstemän, med högre arvodesiffror för de förra än för de senare. Vidtoges av nu angivna orsak en generell förhöjning av arvodena för all riksdagens kanslipersonal, skulle arvodesförhöjningar ifrågakomma, där de icke kunde anses vara av omständigheterna betingade. Frånsett de lönetekniska svårigheter, som härmed äro förenade, synes en dylik utväg icke vara tillräddlig. Skulle man åter tänka sig ett borttagande av all ersättning utan att någon compensation lämnas, torde med sannolikhet kunna förutses, att just till de befattningar, där den i statstjänsten vunna erfarenheten är för riksdagen nyttig och önskelig, någon kompetent sökande icke skulle anmäla sig, eller med andra ord att riksdagen skulle gå miste om de kvalificerade statstjänstemän, vilkas biträde erfarenheten visat hava varit för riksdagens arbeten synnerligen gagneligt. Den sålunda antydda utvägen med borttagande av all ersättning vare sig med eller utan särskild compensation anser kommittén icke lämpligen böra beträdas.

En annan möjlighet, som inom kommittén diskuterats, har varit att definitivt fastställa det vid 1922 års riksdag beslutade provisoriet, nämligen beredande av ersättning i viss utsträckning åt all statsanställd personal. Goda skäl kunna ock anföras för en dylik anordning. Men å andra sidan lämnar dock ett

dylikt system rum för vissa anmärkningar, särskilt på grund av den starkt generaliserade form, varmed det tillämpats. En följd av denna generalisering har blivit, att systemet kan i vissa fall medföra ett obehörigt gynnande av de statsanställda framför den övriga hos riksdagen tjänstgörande icke statsanställda personalen. Det avser nämligen att åt alla statsanställda bereda en förmån, som väl är berättigad i avseende å vissa befattningar inom riksdagen men saknar samma grund av berättigande i avseende å andra.

Kommittén har vid närmare övervägande av spørsmålet ansett sig, med avvísande av nu antydda utvägar, böra till skärskådande upptaga en tredje möjlighet till frågans lösning. Denna innebär, att till innehavare av vissa befattningar inom riksdagen — framför allt utskotten — ersättning skulle i viss utsträckning beredas, medan för andra befattningshavare någon ersättning icke skulle ifrågakomma.

Det torde ej förnekas, att riksdagen vid sitt arbete har fördel av att äga tillgång till statens tjänstemän. Den erfarenhet och rutin i administrativa angelägenheter och den sakkunskap på förvaltningens skilda områden, som hos stats-tjänstemännen i regel förefinnes, underlättar och befordrar riksdagsarbetets jämna gång, och framträder detta särskilt vid det mera kvalificerade arbetet inom de ständiga utskotten, som jämväl i regel hittills anlitat äldre, i statsförvaltningen betrodda tjänstemän i ansvarsfullare ställning. Att erhålla dessas biträde måste anses vara för riksdagen av gagn, och synes riksdagen för detta ändamåls vinnande böra i viss utsträckning bereda dem ersättning för vad de å sina stats-tjänster gå i mistning på grund av tjänstgöringen hos riksdagen.

Vad nu sagts innebär icke någon underskattning av vare sig andra tjänster inom riksdagen eller de tjänstemän, som bekläda dessa. För de yngre statstjänstemännen innebär emellertid tjänstgöringen hos riksdagen så pass stora förmåner av skilda slag, att redan av detta skäl en sådan ersättning, varom här är tal, ej bör ifrågasättas.

Kommittén finner sålunda fog föreligga att i avseende å ersättningsfrågan skilja statstjänstemännen i två grupper, den ena med och den andra utan ersättning för mistad statslön. Frågan gäller nu att angiva de särskilda befattningar, vilka böra räknas till de olika grupperna.

Kommittén har ansett nödigt, att en så sträng begränsning som möjligt göres i fråga om antalet av dem, vilka skulle komma i åtnjutande av ersättning, och har kommittén därför till denna kategori med ett enda undantag, vartill kommittén här nedan kommer, allenast velat hänföra sådana befattningar, som äro förenade med sekreterargöromål. Hit böra då i främsta rummet räknas sekreterarna i kamrarna och i de ständiga utskotten och vidare sådana notarier i de ständiga utskotten, vilka förrätta sekreterargöromål på avdelning. Av dylika notarier finnas för närvarande 4 i statsutskottet — 1 på varje av utskottets fyra avdelningar — samt 1 i vartdera av bevillnings- och jordbruksutskotten. Då jämväl de övriga ständiga utskotten äro i behov av, utom sekreteraren, ytterligare en kvalificerad kanslitjänsteman, at vilken uppsättande av utlåtande kan anförtros, bör hit jämväl hänföras 1 notarie med sekreterargöromål i vart och ett av konstitutions-, banko- samt första och andra lagutskotten. Till sist har kommittén även till denna grupp ansett böra hänföras kamreraren i statsutskottet. Visserligen äro med denna befattning sekreterargöromål icke förenade, men å tjänstens innehavare ställas dock sådana

anspråk — i väsentlig grad ökade genom budgetårets omläggning — att densamma med fog synes höra till dem, vilkas innehavare skulle åtnjuta ersättning för mistad statslön.

Kommittén har alltså ansett sig böra tillstyrka, att följande tjänstemän, därest de äro innehavare av statstjänst, nämligen sekreterarna hos kamrarna och i de ständiga utskotten, fyra notarier med sekreterargöromål i statsutskottet samt en dylik notarie i vart och ett av de övriga ständiga utskotten ävensom kamreraren i statsutskottet, må åtnjuta ersättning i viss utsträckning för vad vederbörande befattningshavare visat sig hava på grund av tjänstgöring hos riksdagen avstått av de till statstjänsten hörande avlöningsförmånerna.

Det har av kommittén ansetts vara lämpligt att utsätta antalet av de notarier, vilka skulle komma i åtnjutande av ifrågavarande förmån, varmed angivits, att densamma ej bör tillgodokomma ett större antal än vad som för riksdagsarbetet verkligen är nödvändigt. En dylik anordning innebär självfallet icke någon beskärning av den utskotten grundlagsenligt tillkommande rätten att utse den kanslipersonal, som finnes nödig. Utskotten äro och bliva alltfört obundna vid bestämmandet av det antal tjänstemän, varav vederbörande utskott anser sig vara i behov. Den begränsning, som här göres, innebär allenast, att ett visst fixerat antal av vederbörande utskottstjänstemän skola erhålla ersättning för mistad statslön.

Med hänsyn till de omfattande och komplicerade spörsmål, som med åren i allt större omfattning kommit att underställas riksdagen och förty hänvisats till förberedande behandling av ständigt utskott, har den praxis allt mer vunnit tillämpning, att utskottet ansett sig böra anlita någon utom utskottets ordinarie kansli stående person att antingen inför utskottet föredraga ett dylikt ärende och biträda vid avfattandet av utskottets utlåtande eller ock utan föregående föredragning tjänstgöra såsom särskild sekreterare vid behandlingen inom utskottet av vederbörande fråga. Beträffande ersättning åt sålunda tillkallad person har i allmänhet så förfarits, att utskottet i memorial till kamrarna hemställt om arvode till belopp, som syntts utskottet skäligt. För vinnande av en större enhetlighet i avseende å storleken av ifrågavarande ersättningsbelopp anser kommittén en sådan föreskrift väl motiverad, vilken ålägger utskottet att i sådana ersättningsfrågor inhämta kanslideputerades yttrande, innan förslag i ämnet avlättes till kamrarna. För undvikande av onödig och omständlig skriftväxling synes ett dylikt yttrande kunna såväl av utskottets ordförande inhämtas som av kanslideputerade avgivas muntligen, varvid förhållandet dock bör protokollföras både hos kanslideputerade och hos utskottet samt i vederbörande memorial till kamrarna omnämnas.

Vad nu föreslagits rörande behandling av frågor om ersättning åt särskild personal inom ständigt utskott anser kommittén även böra gälla i fråga om den kanslipersonal, som anställles hos sammansatt eller särskilt utskott.

1922 års provisoriska beslut i ersättningsfrågan avsåg beredande av omfördälda förmån allenast åt befattningshavare i statens tjänst. Kommittén saknar anledning att ifrågasätta utsträckande av denna förmån jämväl till andra. Visserligen har inträffat och kan fortfarande inträffa, att kommunalt anställda tjänstemän förordnas å de befattningar, vilka kommittén hänfört till den grupp, där ersättning skulle utgå för mistad statslön. Att emellertid utsträcka denna rätt jämväl till de kommunala tjänstemännen kan dock medföra konsekvenser, som nu ej kunna överskådas, och det kan bliva svårt till sist bestämma, var gränsen skall sättas. Vidare

äro lönesatserna för de kommunala tjänsterna stundom helt olika de för statsbefattningar gällande, och framför allt kunna de skäl, vilka föranlett kommittén tillstyrka en dylik anordning för statstjänstemännen, i allmänhet icke anses gälla kommunalt anställda befattningshavare. Härtill kommer ock att, efter vad erfarenheten visat, ett helt ringa antal kommunala tjänstemän anlitas å de tjänster, varom nu är fråga.

Vad vidare beträffar normen för beräkning av ifrågavarande ersättning, innebar 1922 års provisorium, att $\frac{2}{3}$ av vad tjänstemannen visat sig hava avstått av sin statslön skulle av riksdagen ersättas, och hade härvid som utgångspunkt tagits den tillförene å statslönen i regel rådande proportionen mellan lön och tjänstgöringspenningar. Medan tjänstemannen förut åtnjöt dyrtidstillägg jämväl å de avstådda tjänstgöringspenningarna, skall enligt nu gällande dyrtidstillägsbestämmelser något dyrtidstillägg icke utgå å den del av lönen som avstås. Vid sådant förhållande anser kommittén ersättningen nu böra beräknas efter de avstådda avlöningsförmånerna. Vad angår proportionen $\frac{2}{3}$ har kommittén icke ansett sig böra nu föreslå en rubbning av vad vid 1922 års riksdag härutinnan tillämpats.

Innan kommittén lämnar ersättningsfrågan, vill kommittén allenast erinra, hurusom inom kommittén diskuterats möjligheten av en anordning, varigenom det åsyftade målet att åt riksdagsarbetet förvärva de kvalificerade statstjänstemännen skulle kunna nås utan att utvägen av särskild ersättning behövde anlitas, nämligen den, att i de av riksdagen fastställda avlöningsbestämmelserna arvodesbeloppen för de befattningar, som lämpligen besättas med angivna tjänstemän, a priori sättas jämförelsevis höga. Normen för bestämmandet av dessa arvodesbelopp torde emellertid i så fall böra sökas efter en jämförelse med de högre och högsta lönegraderna inom statsförvaltningen och förmodligen sättas ej obetydligt över dessa. Dylika höga arvodesbelopp äro dock ej alltid betingade av omständigheterna; yngre personer i lägre lönegrader kunna finnas lämpliga. Vidare torde med fog kunna antagas, att vid fastställandet av dylika generella arvodesbelopp desamma icke bleve satta så höga, att icke fara föreläge, att de högst kvalificerade tjänstemännen, som det låg i riksdagens intresse att förvärva, avhölles från att söka befattningar, varom nu är fråga. Härtill kommer svårigheten för att ej säga omöjligheten att efter tid uppskatta det arbete, som är förenat med ifrågavarande tjänster, och att bestämma, hur mycket arbetstid fullgöres eller bör fullgöras å tjänsterummet. I vissa fall kan riksdagstjänsten, i större eller mindre utsträckning, förenas med statstjänst och tjänstemannen sålunda uppbära ersättning från båda hållen. I andra fall åter tager riksdagstjänsten sin innehavares hela tid; och detta kan inträffa med i övrigt likställda tjänster. Tydligt är, att i samma mån en person kan förena båda tjänsterna i samma mån kommer han i gynnsammare ställning i förhållande till den, som får ägna längre tid eller hela sin tid åt riksdagstjänsten, och riksdagens viktigaste tjänstebefattningar höra till sistberörda kategori.

Vad kommittén i det föregående föreslagit torde innebära större smidighet och möjlighet att anpassa sig efter omständigheterna. En ganska säker garanti mot missbruk förefinnes däri, att det ligger i den statsanställdes ekonomiska intresse att taga så kort ledighet från statstjänsten som möjligt, då sådan ledighet måste medföra en något minskad inkomst.

Kommittén övergår härefter till *frågan om revision av nu gällande avlöningsbestämmelser*. Vid en ingående granskning av desamma har kommittén

funnit, att arvodessiffrorna i det stora hela synas såväl var för sig som i förhållande till varandra väl avvägda och näppeligen påkalla några mera väsentliga rubbningar. Vissa jämkningar har kommittén dock ansett sig böra förorda, på samma gång kommittén funnit lämpligt föreslå vissa ändrade benämningar och andra anordningar, för vilka kommittén nu går att redogöra.

Vad först angår den hos kamrarna anställda personalen, finner kommittén icke någon anledning föreslå ändring i fråga om sekreterararvodena.

Till förste notarie utgår nu ett dagarvode av 22 kronor och till notarie ett dagarvode av 18 kronor. I avseende å dessa belopp har kommittén intet att erinra. En exakt jämförelse i avlöningshänseende med statens tjänstemän torde näppeligen kunna göras, men i stort sett skulle förste notarie och notarie kunna anses vara ungefärligen ekonomiskt likställd med tjänsteman i 15:e, respektive 13:e lönegraden i nyreglerat verk. Såväl i detta fall som då här nedan motsvarande jämförelser göras, vill kommittén emellertid erinra, hurusom denna jämförelse alltid blir rätt haltande, då man å ena sidan har den rent tillfälliga tjänsten hos riksdagen — vars tillfälliga beskaffenhet måste betinga ett högre arvode — och å den andra de förmåner, statstjänsten erbjuder i form av tryggare anställning, pensionsrätt och andra förmåner.

Under förste notarier och notarier inbegripas nu riksdagsstenograferna med de undantag, vartill kommittén här nedan kommer. Kommittén anser en mer adekvat *benämning* å dessa befattningar påkallad och föreslår beteckningen förste stenograf och stenograf. Vad särskilt beträffar stenograferna, vill kommittén erinra därom, att behovet av ett större eller mindre antal dylika tjänstemän givetvis är olika under olika riksdagar och under olika tider av riksdagen. För några år sedan skedde på grund av arbetets ökning en höjning av antalet stenografer inom andra kammaren. Denna höjning har ägt bestånd, oaktat arbetet minskats; och särskilt vid 1922 års riksdag visade det sig, att inom sagda kammare förefanns ett större antal stenografer än som då kunde anses behövt. Kommittén vill påpeka angelägenheten av, att ej flera stenografer anställas än behovet kräver. Skulle under pågående riksdag visa sig, att med hänsyn till debatternas utsträckning ett större antal stenografer erfordras än som ursprungligen tillsatts, lär ej hinder förefinnas för vederbörande kammare att anställa det ytterligare antal, som kan erfordras till förstärkning av det ordinarie antalet.

Till de nuvarande förste notarierna hör den s. k. *stomnotarien*. Denne, vars benämning synes böra bibehållas, har till huvudsaklig sysselsättning att uppsätta det s. k. stomprotokollet, d. v. s. konceptet till det protokoll, som skall av sekreteraren granskas och av kammaren godkännas; han är i sin tjänstgöring ej bunden att närvara vid plena i kamrarna utan kan i avsevärd utsträckning förlägga sitt arbete utom riksdagshuset.

I samband med denna befattning vill kommittén framhålla följande. För kommittén har erinrats om den brist i organisationen av kamrarnas kansli, som för närvarande förefinnes därutinnan, att vid tillfälligt förfall för sekreteraren någon direkt ersättare för denne ej vore utsedd; utan bleve därtill inom kansliet den anlitad, som allt efter omständigheterna befunnes för ändamålet lämpligast. Vidare har inom kommittén påpekats olägenheten för kammaren av att ej äga tillgång till någon tjänsteman, som ej endast ständigt stode till sekreterarens disposition utan även kunde anses kompetent att vid tillfälligt förfall för denna

uppehålla sekreteraretjänsten och städe stode till förfogande för dylikt vikariat. Kommittén, som anser, att en dylik anordning lämpligen bör komma till stånd och härutinnan jämväl finner stöd i bestämmelsen i § 15 mom. 2 av ordningsstadgan för första kammaren, respektive § 16 mom. 3 av arbetsordningen för andra kammaren, förmenar emellertid, att ett åläggande av berörda art ej skäligen kan åläggas någon tjänsteman inom kammarens kansli, utan att särskild ersättning härför beredes honom. Kommittén föreslår, att denna ersättning bestämmes till 150 kronor i månaden. För att emellertid icke berörda ersättning jämte vederbörandes ordinarie dagarvode skall uppgå till en sammanlagd månadsersättning, som icke står i proportion till vad sekreterare i ständigt utskott åtnjuter i månadsarvode, synes den restriktionen härvid böra fogas, att dagarvode jämte ifrågasvarande ersättning icke må för månad räknat överstiga 750 kronor. Mot ett arvode av angivna storlek anser kommittén, att man av den tjänsteman, som sålunda utses till sekreterarens biträde, skäligen kan fordra, att han ständigt vid kammarens plena står sekreteraren till hands, och förutsätter kommittén, att härtill utses den tjänsteman, som även är bäst skickad att vid förfall för sekreteraren uppehålla dennes tjänst. Kommittén föreslår alltså, att till den tjänsteman i kammarens kansli, som utses att efter av talmannen eller sekreteraren lämnade anvisningar biträda den sistnämnda, må, med ovan angivna begränsning, utöver dagarvode utgå särskild ersättning med 150 kronor för månad.

Till förste kanslist, registrator och kanslist utgår nu dagarvode om respektive 18, 15 och 12 kronor. Mot dessa arvoden, vilka kunna anses motsvara avlöning till tjänsteman i respektive 13:e, 11:e och 7:e lönegraderna i nyreglerat verk, har kommittén intet att erinra, liksom ej heller i övrigt rörande nu senast anförda befattningar.

Förste vaktmästare samt vaktmästare, som ombesörjer utdelning av postförsändelser till kamrarnas ledamöter, åtnjuter dagarvode av 10 kronor. Då denna ersättning kan anses motsvara avlöning till tjänsteman i 5:e lönegraden i nyreglerat verk, står nu senast omförmälda befattningshavare högre i avlöningshänseende än förste vaktmästare i centralt ämbetsverk, vilken är placerad i 3:e lönegraden. Annan vaktmästare i kamrarna åtnjuter dagarvode av 8 kronor, ungefärligen motsvarande avlöning enligt 2:a lönegraden för nyreglerat verk. Vanlig vaktmästare i centralförvaltningen uppbär avlöning efter 1:a lönegraden. Ersättningen till kamrarnas vaktbetjäning överstiger sålunda vad i statsförvaltningen lämnas motsvarande befattningshavare, i synnerhet om man därjämte tager i betraktande den särskilda ersättning, som utbetalas till vaktmästare, vilken efter kl. 11 e. m. tjänstgör vid aftonplena. Med hänsyn emellertid till det i förhållande till vanlig förvaltningstjänst mera jäktande och tillfälliga arbete, som tillkommer riksdagens vaktbetjäning — liksom för övrigt all hos riksdagen anställd personal — har kommittén icke funnit skäl föreslå någon rubbning av nu senast berörda arvodesatser.

I fråga om ersättningen till statsutskottets kanslipersonal har kommittén uppmärksammat den i 5 mom. 1:a stycket av nuvarande avlöningsbestämmelser förekommande föreskriften om 3,000 kronor till flitpenningar åt utskottets tjänstemän. Föreskriften om ett särskilt gratifikationsanslag åt statsutskottets kanslipersonal är av gammalt datum och härrör från den tid, då utskottets arbetsområde var betydligt större än nu och innan ännu exempelvis indragningstaten och

nionde huvudtiteln överflyttats till respektive bankoutskottet och jordbruksutskottet. Bestämmelsen tillkom i syfte att markera den betydligt mer omfattande och tyngande arbetsbörd, som åvilade utskottets tjänstemän i förhållande till tjänstemännen i andra ständiga utskott. De omständigheter, som föranlett tillkomsten av berörda föreskrift, torde emellertid numera icke i samma grad kunna anses vara för handen. Då härtil vidare kommer, att en avlöningsform av den beskaffenhet nu nämnts icke syntes kommittén lämplig att bibehålla, har kommittén funnit sig böra förorda dess borttagande. Härigenom kommer emellertid att vederfaras de utskottets tjänstemän, vilka erhållit del av detta anslag, en avlöningsminskning, vilken särskilt drabbar utskottets sekreterare. Denne, som under riksdagen måst helt ägna sig åt riksdagstjänstgöringen, har nämligen av berörda anslag pläгат tillerkännas för varje riksdag hälften av ifrågavarande belopp eller 1,500 kronor. För att åtminstone i någon mån lämna kompensation för denna avlöningsminskning, har kommittén ansett sig böra föreslå en höjning av hans månadsarvode från 900 kronor till 1,000 kronor eller alltså samma belopp, som tillkommer kamrarnas sekreterare. En dylik höjning finner kommittén jämväl fullt motiverad av den synnerligen krävande och ansvarsfulla ställning, som statsutskottets sekreterare intager.

Vad angår övriga tjänstemän inom statsutskottet liksom beträffande kanslipersonalen inom de andra ständiga utskotten, har kommittén intet att erinra mot vad i avlöningshänseende eller övrigt beträffande dem nu är föreskrivet.

Till sekreterare i tillfälligt utskott utgår enligt nuvarande bestämmelser ett månadsarvode av 500 kronor. Tages i betraktande medeltalet av utlåtdanden under varje riksdag, som av tillfälligt utskott avgivits under den gångna 10-årsperioden — den tid, varunder sekreterare varit anställda hos de tillfälliga utskotten — och ställes detta medeltalet i förhållande till medeltalet av den ersättning, fränsett dyrtidstillägg, som under senaste riksdag utbetalts till sekreterare i nu nämnt utskott, framgår, att för varje utlåtdande utgått en summa av omkring 131 kronor. Kommittén har ej kunnat finna annat än att ersättningen till nu ifrågavarande sekreterare är tillmätt efter en för hög måttstock; och har kommittén vid övervägande av frågan funnit sig böra föreslå ett månadsarvode av 300 kronor med begränsning till högst 1,200 kronor för riksdag.

Vad så beträffar den i riksdagens kansli anställda personalen, anser sig kommittén nu böra bortse från föreståndaren för tryckeriexpeditionen, korrekturläsare och vaktbetjäning, enär förslag föreligger om överflyttande av sagda personal till riksgäldskontorets stat och dessa befattningshavare följaktligen i annat sammanhang bliva föremål för närmare prövning. Vid nu angivna förhållande har kommittén saknat anledning att i avseende å nu senast bemälda befattningshavare ifrågasätta annan ändring av hittills gällande föreskrifter — vilka givetvis vid bifall till nyssberörda förslag böra i vad de gälla tryckeriexpeditionen justeras — än att bestämmelsen om flitpenningar till dem bör — i likhet med vad kommittén föreslagit i avseende å statsutskottets kansli — ur lönereglementet utgå. Återstå alltså sekreteraren samt registratören och kanslisten, vilka nu åtnjuta månadsarvodet, den förre å 400 och den senare å 300 kronor. Härtill kommer viss andel i de i 5 mom. omnämnda flitpenningarna. Arbetet inom riksdagens kansli är synnerligen ojämnt; vissa tider av riksdagen är det ringa för att hopa sig vid slutet av riksdagen, då riksdagsskrivelserna strömma in och det i § 80

riksdagsordningen omförmälda riksdagsbeslutet skall uppsättas och expedieras. Organisationen av de härför erforderliga arbetskrafterna synes kommittén mindre ändamålsenlig. Som en lämpligare anordning, vilken ingalunda synes äventyra arbetets effektivitet, vill kommittén föreslå, *dels* att de arbeten, som nu tillkomma omförmälda registratorsbefattning, i ej oväsentlig mån överföras på föreståndaren för tryckeriexpeditionen, *dels* att i riksdagens kansli anställas allenast en sekreterare. Vad ersättningen till denne beträffar har kommittén funnit densamma vara för högt beräknad. Då kommittén emellertid, i likhet med vad som skett i fråga om statsutskottet, ansett flitpenningar ej heller beträffande kansliet böra längre förekomma, har kommittén, med hänsyn till såväl en med registratorsbefattningens indragning något ökad arbetsbörda som ett borttagande av flitpenningarna, ansett arvudet lämpligen kunna bestämmas till 400 kronor för månad med begränsning av högst 1,600 kronor för riksdag. Härjämte vill kommittén föreslå, att ett belopp av 500 kronor ställes till kanslideputerades förfogande att vid slutet av riksdagen anlita biträde för utarbetande och expediering av riksdagsbeslutet.

I 8:e mom. av nu gällande avlöningsbestämmelser förekomma vissa föreskrifter ifråga om riksdagsregistren. Vad här omnämnes avser åtgärder, vilka falla efter utgången av löpande riksdag; och det har synts kommittén mindre lämpligt, att den ledning och kontroll, som härvid är av nöden, skulle utövas av kanslideputerade. Kommittén har i stället ansett, att hithörande angelägenheter borde överflyttas på biblioteksstyrelsen. Emellertid har kommittén vid granskning av ifrågavarande bestämmelser icke funnit skäl nu förorda en ändring i desamma, då ett förslag härutinnan närmast synes böra avgivas av den delegation, under vars tillsyn kommittén anser dessa frågor böra förläggas. Emellertid har kommittén icke kunnat underlåta att uppmärksamma, hurusom ett bestämt redaktörsarvode av 5,000 kronor icke synes vara under alla förhållanden påkallat utan att detsamma med angiven maximigräns synts kunna bestämmas till *högst* 5,000 kronor. Därest ett kontrollantarvode fortfarande anses behöfligt, torde ej heller detta böra vara obligatoriskt bundet vid nuvarande belopp av 1,000 kronor, utan synes möjlighet böra förefinnas att efter förefallande behov beräkna detta till något lägre belopp. Då emellertid enligt kommitténs mening hithörande angelägenheter böra tillkomma biblioteksstyrelsen, har kommittén icke velat föreslå några ändringar av angivna innebörd, men förutsätter kommittén, att kanslideputerade komma att taga de av kommittén angivna synpunkterna under övervägande för eventuellt vidtagande av de åtgärder, som förhållandena må anses påkalla.

Under återopande av vad sålunda anförts får kommittén framlägga det förslag till avlöningsbestämmelser, som återfinnes i härvid fogade bilaga.

Stockholm den 27 november 1922.

K. von GEIJER.

G. LAGERBJELKE.
EMIL KRISTENSSON.

VIKTOR LARSSON.
G. THORSTENSON.

CARL EKMAN.
PER CRONVALL.

Börje Knös.

Bilaga.**Bestämmelser angående avlöningen för de hos kamrarna och utskotten samt i riksdagens kansli anställda tjänstemän och vaktbetjänte.**

1 §.

Avlöningen utgår till nedanstående befattningshavare med följande belopp:

hos kamrarna:

Sekreterare, månadsarvode	kronor 1,000: —
Notarie (stomnotarie), dagarvode	» 22: —
Förste stenograf, »	» 22: —
Stenograf, »	» 18: —
Förste kanslist, »	» 18: —
Registrator, »	» 15: —
Kanslist, »	» 12: —
Förste vaktmästare och vaktmästare, som ombesörjer utdelningen av postförsändelser till kamrarnas ledamöter, dagarvode	» 10: —
Annan vaktmästare, dagarvode	» 8: —

Anmärkning. Därest viss tjänsteman inom kammarens kansli utses av talmannen att vid förfall för sekreteraren bestrida sekreteraregöromålen inom kammaren och i övrigt biträda sekreteraren, utgår till sådan tjänsteman, utöver dagarvode, särskild ersättning med 150 kronor för månad, dock att dagarvodet jämte berörda ersättning ej må överstiga 750 kronor för månad.

hos statsutskottet:

Sekreterare, månadsarvode	kronor 1,000: —
Notarie, som tillika förrättar sekreteraregöromål, dagarvode	» 20: —
Kamrerare, dagarvode	» 20: —
Registrator, »	» 15: —
Kanslist, »	» 12: —
Förste vaktmästare, dagarvode	» 9: —
Vaktmästare, »	» 8: —

hos konstitutions-, bevillnings-, banko-, första och andra lag- samt jordbruksutskotten:

Sekreterare, månadsarvode	kronor 800: —
Notarie, som tillika förrättar sekreteraregöromålen, dagarvode	» 20: —
Annan notarie, dagarvode	» 14: —
Kanslist, »	» 12: —
Vaktmästare, »	» 8: —

hos tillfälligt utskott:

Sekreterare, månadsarvode	kronor 300 —,
vilket arvode dock ej må överstiga 1,200 kronor för riksdag.	

i riksdagens kansli:

Sekreterare, månadsarvode	kronor 400: —,
vilket arvode dock ej må överstiga 1,600 kronor för riksdag.	
Föreståndare för tryckeriexpeditionen, dagarvode	» 28: —
Korrekturläsare, dagarvode	» 13: —
Vaktmästare, »	» 9: —.

2 §.

Månads- och dagarvode beräknas från inträde i tjänstgöring samt utbetalas vid utgången av varje månad och sista gången efter slutad tjänstgöring.

3 §.

Månads- och dagarvodena upphöra:

för kamrarnas sekreterare, notarien och förste stenograferna samt två kansli-ster hos vardera kammaren, första vaktmästarna hos kamrarna och de vaktmästare, som ombesörja utdelningen av postförsändelser till kamrarnas ledamöter, ävensom för en vaktmästare hos vardera kammaren, sedan fjorton dagar efter riksdagens avslutande tilländagång;

för tryckeriföreståndaren och en å tryckeriavdelningen anställd vaktmästare, sedan 30 dagar, samt för övriga å riksdagens kanslis tryckeriavdelning anställda tjänstemän och vaktmästare, sedan en tid av 25 dagar efter riksdagens slut förflutit; och

för övriga tjänstemän och vaktmästare med den dag, då tjänstgöringen för en var av dem slutar.

4 §.

Utöver de i 1 § fastställda arvoden äga följande tjänstemän, därest de äro innehavare av statstjänst, nämligen sekreterarna hos kamrarna och i de ständiga utskotten, notarier, vilka tillika förrätta sekreterargöromål, till ett antal av fyra i statsutskottet och en i vart och ett av de övriga ständiga utskotten, ävensom kamreraren i statsutskottet, rätt till ersättning med två tredjedelar av vad vederbörande befattningshavare visat sig hava på grund av tjänstgöring hos riksdagen avstått av de till statstjänsten hörande avlöningsförmånerna.

Ersättning, varom nu förmåles, utbetalas vid utgången av varje månad och sista gången efter slutad tjänstgöring.

5 §.

Den efter riksdagens slut för tjänstemännen i tryckeriavdelningen anslagna avlöning, utgörande vedergällning för korrekturläsning samt tillsynen å tryckning och expediering av alla sådana riksdagshandlingar, vilka icke före riksdagens avslutande hinna tryckas och till expedition befordras, med undantag av registret över kamrarnas protokoll och bihanget därtill, får icke utbetalas förr än det ifrågavarande arbetat blivit behörigen fullbordat; och skola vaktmästarna för dem tillagd avlönings åtnjutande vara skyldiga att, så länge tryckningen av riksdagshandlingarna efter riksdagens slut fortgår, förrätta alla de göromål, som därav påkallas.

6 §.

Kanslideputerade äga vid slutet av varje lagtima riksdag använda högst femhundra kronor till biträde vid utarbetande och expediering av riksdagsbeslutet.

7 §.

Innan sista andelen av här omförmält arvode eller ersättning må utbetalas, skall det vara behörigen styrkt, att vederbörande tjänsteman i föreskriven ordning avlämnat ej mindre de utskottens särskilda arkiv tillhörande böcker och handlingar, som dessa tjänstemän under riksdagen haft om händer, än ock de böcker, som från riksdagens bibliotek blivit till dem utlånade.

8 §.

Vid slutet av varje riksdag må till vardera av de under hela riksdagen i kamrarna anställda förste vaktmästarna och till de kamrarnas vaktmästare, som ombesörja utdelningen av postförsändelser till kamrarnas ledamöter, utbetalas ett belopp av 50 kronor. Därjämte må, jämväl vid slutet av varje riksdag, till en var av de vaktmästare, vilka efter klockan elva e. m. tjänstgjort vid aftonplena, utbetalas en extra ersättning av fyra kronor för varje gång sådan tjänstgöring ägt rum.

9 §.

Genom kanslideputerades försorg och på samma sätt desamma äga närmare bestämma skola upprättas vederbörliga register för varje lagtima riksdag mot ett för registrens upprättande och korrekturläsning avsett redaktörsarvode av 5,000 kronor, varjämte skall utgå ett arvode till en kontrollant av samma arbete med 1,000 kronor, allt för riksdag, som varar minst fyra månader. För riksdag, som pågår kortare tid, må ifrågavarande arvoden kunna av kanslideputerade minskas till skäligen belopp.

10 §.

Då inom ständigt utskott behov föreligger att för behandlingen av visst eller vissa ärenden tillkalla utom utskottets kansli stående person att biträda utskottet ävensom, då fråga är om ersättning åt tjänstemän och betjante i särskilt eller sammansatt utskott, skall utskottet beträffande ersättning åt sålunda tillkallat biträde eller sålunda anställd kanslipersonal inhämta kanslideputerades yttrande, innan hos kamrarna förslag i ämnet avgives.

11 §.

Ovanstående bestämmelser skola tillämpas från och med månaden efter den, varunder desamma blivit av 1923 års riksdag antagna, och förbliva gällande, intill dess riksdagen annorlunda beslutar; skolande härvid dock iakttagas,

att ersättning, varom i 4 § förmäles, ävensom det i § 1 omförmälda arvodet till statsutskottets sekreterare skall utgå från och med ingången av 1923 års riksdag.